

راهکار برون رفت از فقر و تبعات آن

یکی از موضوعاتی که در جامعه با آن مواجه هستیم و جدید هم نیست، بحث تصادفات و نزاع‌های ساختگی است. از سال‌های ۷۳ تا ۷۵ که به عنوان مددکار اجتماعی در بیمارستان فعالیت داشتم، با این پدیده مواجه بودم. عمدتاً نیز به شکلی این اتفاق رخ می‌داد که منجر به مرگ مصدومان نشده یا دچار جرح زیادی نشوند. بر اساس گزارش‌های اعلامی توسط مسئولان مختلف و مرتبط، علاوه بر افزایش آمار این نوع تصادفات، زنان نیز نسبت به گذشته بیشتر به انجام این نوع اقدامات مبادرت می‌کنند که فراوانی این پدیده و گرایش هرچه بیشتر زنان به انجام این عمل نگران‌کننده است. اگر بخواهیم تحلیل دقیقی نسبت به این موضوع داشته باشیم باید گفت بخش عمده‌ای از این مسأله به مشکلات اقتصادی و عامل فقر برمی‌گردد که هیچ‌کس نمی‌تواند منکر آن شود و این افراد با منابع مالی به دست آمده از این مسیر، بخشی از مشکلات زندگی خود را رفع می‌کنند.

نکته مهم دیگر این است که با افزایش مشکلات اقتصادی، باید منتظر پیامدهای آن باشیم که خودزنی‌ها به قصد دریافت پول، بخشی از این پیامدهاست و مورد پذیرش هیچ‌کس نیست. در این میان گروه دیگری هم وجود دارد که هدف‌شان از تصادفات ساختگی، خودکشی است. یعنی در ظاهر به نظر نمی‌آید هدف فرد خودکشی باشد اما وقتی شخصی خود را به عمد مقابل خودروهایی با سرعت بالا پرت می‌کند، نتیجه‌اش مرگ است، ولی از آنجا که این دسته از افراد، روش‌های معمول را برای خودکشی انتخاب نمی‌کند، در بسیاری مواقع به نام خودکشی ثبت نمی‌شود اما این مسأله به نوعی بخشی از همان خودکشی است.

افزایش این پدیده تحت تأثیر عوامل مختلفی از جمله مشکلات اقتصادی و حتی یادگیری است. وقتی فردی با اتخاذ چنین روشی، موفق به دریافت پول از بیمه می‌شود، برخی افراد هم با یادگیری و تقلید، چنین عملی را تکرار می‌کنند. معمولاً روش‌های ارتکاب جرایم، جنبه یادگیری هم دارد و همین مسأله باعث می‌شود فکر انجام چنین کاری به ذهن برخی افراد هم خطور کند. زنان هم به عنوان بخشی از این جامعه درگیر فقر هستند و وارد این چرخه می‌شوند.

با وخامت حال اقتصاد کشور و نامناسب شدن شرایط جامعه، باید منتظر عواقب ناگوار آن بود که ارتکاب چنین اقداماتی توسط برخی زنان و مردان بخشی از همان عواقب است. طبیعتاً بخشی که با هدف خودکشی، اقدام به تصادفات ساختگی می‌کنند، دنبال اجرا کردن برنامه‌های خود هستند. البته این مسأله با کسی که تنها با مشکلات اقتصادی درگیر است، متفاوت است. اگرچه آمارهای مربوط به تصادفات ساختگی در مقایسه با جرایم دیگر از شدت بالایی برخوردار نیست اما گسترش چنین پدیده‌هایی خوشایند جامعه ما نخواهد بود.

در هر صورت و در شرایطی که عامل فقر اثرگذار است، ایجاد یک نظام چند لایه تامین اجتماعی، تنها راه برون رفت از وضعیت موجود است. نظام چند لایه‌ای متأثر از قانون برنامه دوم توسعه، سیاست‌های کلی تامین اجتماعی ابلاغی از سوی رهبری و سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه که در تمام‌شان به این موضوع اشاره و تأکید شده است.

بنابراین تنها راهکار برای حل این بحران، همین مسأله است و اگر این مسیر طی نشود، باید منتظر عوارض و عواقب مختلف فقر در جامعه باشیم. ضمن این‌که سیاست‌گذاری‌های کلان کشور، مهارت‌های زندگی و فردی، تاب‌آوری، مداخله در بحران، خودمراقبتی، شناسایی و بهره‌گیری از منابع اجتماعی، نحوه تعامل خانواده با یکدیگر و مهارت حل مسأله نقش مهمی در جلوگیری از خودکشی‌های ناشی از تصادفات ساختگی ایفا می‌کند.

دکتر سید حسن
موسوی چلک
رئیس انجمن
مددکاران
اجتماعی ایران

نقشه حساب شده

اعضای یک باند کلاهبرداری سال ۹۷ در پنج استان کشور غوغا به پا کردند. آنها در جاده‌های خلوت خودروهای خود را چپ کرده و بعد با پلیس تماس می‌گرفتند. پس از کشیدن کروکی، با جعل سربرگ، نسخه و حتی تصاویر آم‌آر‌آی بدن مهر و دستور پزشک به شرکت بیمه مراجعه و خسارت دریافت می‌کردند. در حالی که اعضای این باند ۱۰ میلیارد تومان از بیمه‌ها کلاهبرداری کرده بودند و یک پرونده سه میلیاردی در حال پرداخت هم داشتند، راز کلاهبرداری آنان توسط ماموران پلیس افشا شد.

پشت پرده افزایش تصادفات جراحی

سال ۹۷ پلیس اصفهان ناگهان متوجه افزایش تصادفات جراحی در استان شد. تصادفاتی که بر اساس تحقیقات پلیس، عادی نبود و همزمان میزان مراجعه به مراکز بیمه برای دریافت دیه بیشتر شده بود. وقتی پلیس فهرست اسامی را بررسی کرد، متوجه وجود شباهت تعدادی نام در چند تصادف شد. پلیس به یقین رسیده بود پای کلاهبرداری بزرگی در میان است، اعضای باند را شناسایی و آنها را دستگیر کرد. با دستگیری پنج نفر از آنان و اعتراف به جرم ارتكابی دوسر شبکه دیگر هم شناسایی شدند. در بررسی‌های تخصصی‌تر، پلیس توانست ۳۵ عضو این باند را شناسایی و دستگیر کند. آنها در اعترافات خود گفتند ۱۵۰ میلیارد ریال از بیمه کلاهبرداری کرده‌اند.

صدماتی که قابل شناسایی است

یکی از پزشکان سابق پزشکی قانونی که در طول فعالیتش در این سازمان راز بسیاری از این پرونده‌ها را فاش کرده به تپش می‌گوید: «اگر بخواهم به زبان ساده توضیح دهم صدمات و جراحان به دو صورت است؛ اول خودزنی و دوم دیگرزنی. این موضوع در معاینات پزشکی قانونی به راحتی مشخص می‌شود و پزشکان شاغل در این سازمان تبصر خاصی در شناسایی صدمات و منشأ آن دارند. ابتدا این افراد سعی می‌کردند با خودزنی از مالباخته پول بگیرند اما وقتی کار به پزشکی قانونی می‌رسید، رازشان فاش می‌شد به همین دلیل سعی می‌کردند اگر کار به رسیدگی قضایی می‌رسید، ناپدید شوند. آنها با صحنه‌زنی سعی می‌کردند در محل تصادف ساختگی پولی بگیرند و بروند.»

وی ادامه داد: «بعدها این مجرمان به سمت تشکیل باند و شبکه‌ای کار کردن رفتند. با شناسایی افراد معتاد و پول پول از آنها به عنوان طعمه استفاده کرده و با صدمات هولناکی که به آنها وارد می‌کردند، سعی در کلاهبرداری از بیمه داشتند که برخی از این باندها شناسایی شدند. آنها با دادن تریاک یا داروهای مسکن، دست و پا و دندان طعمه را شکسته و او را در محل‌های تاریک و خلوت جلوی خودروها انداخته و از بیمه پول گرفته و مقدار کمی را به طعمه می‌دهند. شکستن استخوان ساق یا با ضربه میله آهنی، شکستن دندان با انبردست و کشیدن سمباده روی بدن به جای خراش دادن پوست روی زمین از جمله روش‌های هولناک اعضای این باندهاست که با توجه به مهارت پزشکان این صدمات نیز مشخص می‌شود.»

این پزشک با سابقه به پرونده‌ای در این باره اشاره کرد و گفت: «یک روز در سازمان بودم که مردی برای معاینه و بررسی میزان صدمات به اتاقم آمد. با بررسی صدمات و جراحات‌ها مطمئن شدم صحنه زنی کرده و ساختگی است. بعد از معاینه از شاکی خواستم با کمک پلیس، موضوع ساختگی بودن تصادف را بررسی کند. او نیز به بررسی دوربین‌های مدار بسته منطقه پرداخت و مشخص شد، متهم در کنار بلوار ایستاده بود و چند بار آنجا را بالا و پایین کرد تا این‌که با دیدن راننده خانمی که سوار خودروی مدل بالا بود به سمتش رفت و با زدن خود به بدنه خودرو با فریاد، خودش را روی زمین می‌اندازد و طوری وانمود می‌کند که در تصادف این صدمات به او وارد شده است. این مجرمان به خوبی از میزان دیه مطلع هستند و می‌دانند در هر صدمه تصادف چقدر گیرشان می‌آید. اگر بتوانند با راننده به توافق برسند، با گرفتن پول رضایت می‌دهند و اگر توافقی نباشد، شکایت می‌کنند. آنها بیشتر سراغ رانندگان کم سن و سال و خانم‌ها می‌روند. طرح پیشنهاد دریافت پول برای رضایت در صحنه تصادف، یکی از راه‌هایی است که می‌توان برای شناسایی متهمان از آن کمک گرفت.»

این مجرمان به خوبی

از میزان دیه مطلع

هستند و می‌دانند

در هر صدمه تصادف

چقدر گیرشان می‌آید

اگر بتوانند با راننده به

توافق برسند، با گرفتن

پول رضایت می‌دهند

و اگر توافقی نباشد

شکایت می‌کنند

